

Ciències Socials 26

Un, dos, tres...Móns?

L' "índex de desenvolupament humà"

La darrera Guerra Mundial enfrontà Alemanya, Itàlia, Japó i els seus satèl·lits a les potències aliades, encapçalades per EEUU, Rússia, Regne Unit, França, Xina i molts altres. Va durar des del 1939 al 1945 i va provocar uns 50 milions de morts, entre militars i civils. Com a conseqüència d'aquest horror, tots els països del Món (190, amb la darrera incorporació de Suïssa) es posaren d'acord en crear l' **Organització de Nacions Unides (ONU)** amb la intenció de reunir-se periòdicament per tal de:

- Evitar noves guerres entre països.
- Fomentar els drets humans de les persones.
- Millorar les condicions de vida de tots els pobles.

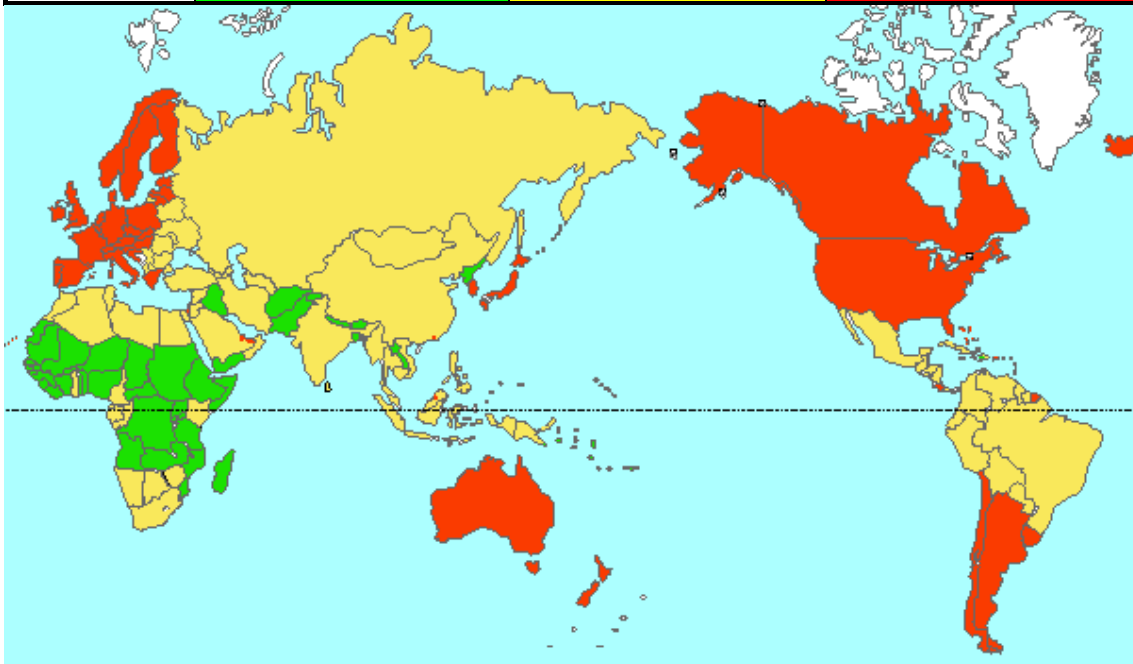
Per tal de facilitar el seu funcionament, l'ONU té un Secretari General i un Consell de Seguretat. Aquest Consell, format per 15 països, pot prendre decisions, o *mandats*, d'obligat compliment, per a qualsevol país. D'aquests 15 països, 10 són nomenats cada dos anys, i 5 són permanents, fixes. Cadascun d'aquests cinc (EEUU, Rússia, Xina, Anglaterra i França) té el dret de vetar qualsevol decisió.

Un dels grans encerts de l'ONU (que va facilitar el coneixement de la situació interna a tots els països de la Terra) va ser la creació de *comissions tècniques* sobre temes com l'economia, l'ensenyament, la salut, el medi ambient, el transport...Els seus tècnics establiren una llista d'indicadors (anuals) com els que es mostren al quadre següent (conté les *definicions* i els països amb *puntuació màxima i mínima*):

Indicador	Definició	Punt. màxima	Punt. mínima
Esperança de vida en naixement (EVN)	Mitjana d'anys de vida de les persones d'una població.	81 Japó	38,9 Sierra Leone
Taxa d'alfabetització d'adults (TAA)	Nombre de persones adultes que sap llegir i escriure, per cada cent persones adultes de la població.	≅100% Diversos Europa	15,9% Níger
Taxa d'escolaritat (TE)	Nombre de nens escolaritzats, per cada cent nens de la població.	≅100% Diversos Europa	Níger 16 %
PIB per persona	El valor de tots els béns i serveis produïts en un país, durant un any, dividit pel nombre total de persones.	50.061 Luxemburg	490 Sierra Leone
Taxa de mortalitat infantil (TMI)	Nombre de nens morts dins el primer any de vida, per cada mil nens nascuts vius.	3 Suècia, Suïssa	180 Sierra Leone
Població amb aigua potable	Nombre de persones que disposen d'aigua potable, per cada cent persones de la població.	≅100% Diversos Europa	24% Etiòpia
Emissions de CO2	Tones de CO ₂ emeses anualment, per càpita.	19,9 USA (22,5% mundial)	0,1 Burundi...
Línies telefòniques	Línies de telefonia fixes, per cada 1.000 habitants.	295,2 USA	0,0 Sudan, Benín...

Però l'indicador més important és l'anomenat **Índex de Desenvolupament Humà (IDH)** que s'elabora anualment i mostra el grau de desenvolupament, o benestar, de cada país. L'IDH és una síntesi de quatre indicadors: la salut (**EVN**), la instrucció (**TAA** i **TE**) i la riquesa (**PIB**). Per a calcular-lo es fa la mitjana d'aquests quatre indicadors i el resultat es converteix a l'escala de 0 a 1. Això permet classificar tots els països del Món en tres categories.

	<i>Subdesenvolupats</i>	<i>En vies de desenvolup.</i>	<i>Desenvolupats</i>
IDH	0 a 0'500	0'501 a 0'800	0'801 a 1
Ne de països	36	78	48

ACTIVITAT

- On estan situats, en el mapa, els països amb un IDH alt ? I els països amb un IDH mitja i baix ?
- Quina relació tenen aquestes dades amb les migracions?

Hem calculat els valors mitjans dels quatre indicadors de l'IDH, per a cada categoria de països:

	<i>Subdesenvolupats</i>	<i>En vies de desenvol.</i>	<i>Desenvolupats</i>
EVN	50'9	66'9	77'0
TAA	48'8	76'9	98'5
TE	37	65	90
PIB/persona	994	3.458	21.799

ACTIVITAT

- Quants anys més d' *esperança de vida* tenim nosaltres, respecte de les persones dels països subdesenvolupats?
- Compareu els indicadors sobre l'estat de la *instrucció* (TAA i TE) dels països rics i dels països pobres. Quines conclusions en podeu treure?
- Catalunya pertany al món desenvolupat. Quines coses podríem comprar nosaltres amb el PIB d'una persona pertanyent a un país subdesenvolupat?